

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 3 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. SB.5.1.1 · Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Aile, sınıf (okul) ve futbol takımı gruplarını yazar.	2
a)	Her gruptaki rolü doğru eşleştirir: ailede ağabey, sınıfta sınıf başkanı, takımda kaleci (öğrenci, oyuncu gibi genel rol adları da kabul edilir).	4
b)	Sınıf başkanlığıyla kazanılan bir beceriyi belirtir (sorumluluk alma, açık anlatma, yol gösterme, düzenli olma vb.).	2
b)	Bu becerinin kardeşine yardım ederken nasıl işe yarayacağını açıklar.	2

a) Örnek cevap: Aile: ağabey. Sınıf: sınıf başkanı. Futbol takımı: kaleci.

b) Örnek cevap: Sınıf başkanı olarak sorumluluk almayı ve duyuruları açıkça anlatmayı öğreniyor. Bu sayede Can'a çantasını hazırlarken neyi nasıl yapacağını sabırla ve açıkça anlatabilir.

Sık hatalar: Rol yerine grup adı yazmak (ör. rol olarak 'okul' yazmak); Rollerin birbirini nasıl etkilediğini göstermeden yalnız rolleri sıralamak

2. SB.5.1.1 · Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Kulüp başkanlığı sayesinde ailesinin atıkları ayrı toplamaya başladığını açıklar.	5
b)	Annesinin gönderdiği bez torbaların kulübün kampanyasına ve Zeynep'in başkanlık görevine destek olduğunu açıklar.	5
c)	Bir kişinin farklı gruplardaki rollerinin birbirini (karşılıklı olarak) etkilediğini belirten bir genelleme yazar.	5

a) Örnek cevap: Zeynep kulüpte öğrendiklerini evde anlattı; ailesi de atıkları ayrı kutularda toplamaya başladı.

b) Örnek cevap: Annesinin gönderdiği bez torbalar kulübün kampanyasını güçlendirdi; Zeynep başkan olarak kampanyayı daha kolay yürüttü.

c) Örnek cevap: Bir kişinin bir gruptaki rolü öteki gruplarındaki rollerini etkiler ve bu etki karşılıklıdır.

Sık hatalar: Yalnız bir yöndeki etkiyi görmek; Genelleme yerine olayı yeniden anlatmak

3. SB.5.1.2 · Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Olası bir olumsuz etki yazar (kırılma, kendini dışlanmış hissetme, konuşmaktan çekinme, sınıfa uyum sağlayamama vb.).	4
b)	Aybüke'nin tutumunun farklılıklara saygıyı gösterdiğini belirtir.	2
b)	Bu tutumun sınıfta birlikte yaşamaya bir etkisini yorumlar (Meriç'in kendini ait hissetmesi, arkadaşlığın ve huzurun artması, gülen öğrencilere örnek olması vb.).	4

a) Örnek cevap: Meriç kırılabilir, sınıfta konuşmaktan çekinebilir ve kendini dışlanmış hissedebilir.

b) Örnek cevap: Aybüke farklı konuşmaya saygı gösteriyor. Bu tutum Meriç'in kendini sınıfın bir parçası gibi hissetmesini sağlar; öteki öğrencilere de örnek olur ve sınıfta huzur içinde birlikte yaşanır.

Sık hatalar: Yalnız davranışı yanlış bulup etkisini açıklamamak; Ağız farkını 'yanlış konuşma' olarak görmek

4. SB.5.1.2 · Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Durum 1'de farklı yemeklere saygı ve merak gösterildiğini, Durum 2'de ise başka kültürlerin küçümsendiğini belirtir.	7
a)	Saygının birlikte yaşamayı güçlendirdiği, saygısızlığın ise birlikteliği bozduğu sonucuna metindeki sonuçlarla (şenliğin büyümesi / yapılamaması) ulaşır.	7
b)	Saygıyı ve paylaşmayı öne çıkaran uygulanabilir bir öneri yazar (ör. her yemeğin hikâyesinin anlatıldığı bir tanışma şenliği, yemek yarışması yerine paylaşım masası).	6

a) Örnek cevap: Durum 1'de aileler birbirinin yemeğini merak edip saygı gösteriyor; şenlik büyüyor, komşular yakınlaşıyor. Durum 2'de bazı aileler ötekilerin yemeğini küçümsüyor; tartışma çıkıyor ve şenlik yapılamıyor. Demek ki kültürel özelliklere saygı birlikte yaşamayı güçlendirir, saygısızlık bozar.

b) Örnek cevap: Şenlik 'kim daha iyi' yarışması olmaktan çıkarılıp her ailenin yemeğini ve onun hikâyesini tanıttığı bir paylaşım günü olarak yeniden düzenlenebilir.

Sık hatalar: Durumları ayrı ayrı anlatıp karşılaştırma yapmamak; Sorunu yalnız yemeklerin farklı olmasına bağlamak

5. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · zor

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Toplanacak malzemeleri öğrencilerin ihtiyacına uygun belirler (kırtasiye, kitap, mont, oyuncak vb.).	3
a)	Sınıf içinde görev paylaşımı yapar (duyuru, toplama, ayırma ve paketlenme, kayıt tutma).	3
a)	Yardımanın güvenilir bir yolla ulaştırılmasını planlar (okul idaresi ya da resmî yardım kuruluşları aracılığıyla).	2
b)	Gereksiz ya da kullanılmayacak eşya gönderilirse emeğin ve malzemenin boşa gideceğini, gerçek ihtiyacın karşılanmayacağını açıklar.	5
c)	Bir etki yazar (dayanışma duygusunun güçlenmesi, zor durumdakilerin yalnız olmadığını hissetmesi, toplumda güvenin artması).	2

a) Örnek cevap: Önce okul idaresi aracılığıyla o okulun ihtiyaç listesini öğreniriz; ör. defter, kalem, boya ve kitap. Sınıfı gruplara ayırırız: bir grup afiş ve duyuru hazırlar, bir grup malzemeleri toplar, bir grup türlerine göre ayırıp paketler, bir öğrenci de listeyi tutar. Paketleri okul idaresi aracılığıyla resmî yardım kuruluşlarına teslim ederiz.

b) Örnek cevap: İhtiyaç bilinmeden toplanan eşyaların bir kısmı kullanılamaz; emek ve malzeme boşa gider, asıl gereken şeyler ise eksik kalır.

c) Örnek cevap: Depremden etkilenen çocuklar yalnız olmadıklarını hisseder; toplumda dayanışma ve güven güçlenir.

Sık hatalar: Planı basamaklara ayırmadan genel cümlelerle yazmak; İhtiyacı sormadan yardım toplamının sakıncasını görmemek

6. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Toplam kitap sayısını 90 bulur.	3
a)	Hedefe ulaşılamadığını (60 kitap eksik kaldığını) belirtir.	3
b)	Akla yatkın bir neden yazar (kampanyanın unutulması, duyurunun azalması, evlerdeki uygun kitapların tükenmesi vb.).	3
c)	Uygulanabilir birinci katkıyı yazar (ör. yeni afiş hazırlamak, öteki sınıflara kampanyayı anlatmak).	3
c)	Uygulanabilir ikinci katkıyı yazar (ör. akrabalarından kitap istemek, kitap takas günü önermek, kendi okuduğu kitapları bağışlamak).	3

a) Örnek cevap: $40 + 25 + 15 + 10 = 90$ kitap. Hedef 150 olduğu için kampanya hedefe ulaşamadı; 60 kitap eksik kaldı.

b) Örnek cevap: İlk haftadaki heyecan geçti, kampanya unutuldu ve duyurular azaldı.

c) Örnek cevap: 1) Okul koridorlarına yeni afişler hazırlayıp asarım. 2) Okuduğum kitapları bağışlar, akrabalarımın da kitap isterim.

Sık hatalar: Toplamı yanlış hesaplamak ya da hedefle karşılaştırmamak; Katkı yerine yalnızca dilek yazmak

7. SB.5.2.1 · Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I numaralı ilin Akdeniz kıyısında olduğunu, II numaralı ilin ise denize kıyısı olmadığını belirtir.	5
a)	II numaralı ilin Türkiye'nin ortasına daha yakın olduğunu belirtir.	3
b)	Kıyıda olmanın bir ekonomik etkisini tahmin eder (deniz turizmi, balıkçılık, limanla ticaret).	2
c)	Ortada olduğu için ülkenin farklı yönlerindeki illere ulaşımın kolay ya da kısa olabileceğini, yolların bu ilde kesişebileceğini açıklar.	5

a) Örnek cevap: I numaralı il Akdeniz kıyısında, II numaralı ilin ise denize kıyısı yoktur. II numaralı il Türkiye'nin ortasına daha yakındır.

b) Örnek cevap: Deniz kıyısında olduğu için turizm gelişmiş olabilir; insanlar otellerde ve plajlarda çalışabilir.

c) Örnek cevap: Ülkenin ortasında olan bir ilden kuzeye, güneye, doğuya ve batıya yaklaşık aynı uzaklıkta yolculuk yapılır; yollar bu ilde kesiştiği için ulaşım kolaylaşır.

Sık hatalar: İllerin adını yazıp konumlarını karşılaştırmamak; Göreceli konum yerine yalnızca bölge adı yazmak